

Geňeş birikdi

Category: Goşgular, Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 23 января, 2025

Geňeş birikdi GEÑEŞ BIRIKDI

Gadymy döwürlerde türkmenleriň özbaşdak, garaşsyz döwleti bolmansoň, goşuny-da bolmandyr. Gowşut handyr, Nurberdi hanyň, Aba serdardyr, Dykma serdaryň, Keýmir kör ýaly serkerdeleriň az sanly atarman-çaparman, gowgadan gaýtmaz, at ýürekli nökerleriniň harjysyny, at-ýarag bilen üpjünçiligini il-gün öz üstüne alypdyr. Şeýle batyrlar daşdan gelýän ýagylary yzyna serpikdiripdirler, söbüklerine münüp, öz ýurtlaryna aşyrypdyrlar. Şol döwürlerde her bir taýpanyň, tiräniň, urugyň aýry-aýry han-begleri, serdarlary, ýaşuly-kethudalary bolupdyr.

Türkmen halkynyň hiç bir zamanda-da özge ýurduň üstüne çozan yeriniň ýokdugy geçmiş taryhymyzdan aýdyň görünýär. Emmakin ol

özünü-de mertlerçe gorap bilen halk. Tutuşlaýyn, ýagny regulýar goşuny bolmasa-da, özünü oňarýan türkmeniň gapysynda teblesinde aýlanyp duran bedewi, şätärime gysdyrylgy atgyr-ötgür ýaragy, törden asylygy ýiti gylyjy bolupdyr. Bir ýerden ýagy dökülse, ilki ýaşulular maslahat geçiripdirler. Çar tarapa çapar ýollapdyrlar. Dessine leşger ýygnanypdyr. Ýagy bilen atyşypdyrlar, tutluşypdyrlar; ýeňiş gazanypdyrlar. Şeýle wakalarda mydama ilki ýaşulular maslahatlaşypdyrlar.

Ata-babalarymyzdan şu günlerde-de ogul öýerip, gyz çykarjaklar ýaşululara sala salýar. Toýuň sähetli günü bellenyär. Geňeş toýy geçirilýär. Ýas düşeginde-de ýaşululardan idinsiz edimgylym bolmaýar. Her bir baýramçylykda, Hatyra-Ýatlama günlerinde düşegiň töri ýaşulularyňky. Bu aýdyň ýol asyrlary agdaryp, menzil-menzil ömürleri geçip geldi. Ýaşululara sala salmak ata-babalarymyzdan gelýän ýörelge. Hut şonuň üçin-de geçirilýän döwletli maslahatlaryň gözbaşy hem şol ata-baba döp-dessurlarymyzdan, ýörelgelerden akyp gelýän ugur. Bu günki gün şo-ol unudylara getirilen ýoda-ýörelgelere, şükür, ýene-de türkmen gaýdyp geldi! Garaşsyzlygymyzy alan ýylymyzdan başlap ýaşululara sala salnyp başlandy. Döwletli maslahatlar geçirildi. Şeýle maslahatlaryň her bir welaýatda geçirilmegi – deňlik. Ýaşululara geňeşmek – döwletlilik. Delilnama hökmünde diňe 1994-nji ýylyň güýz aýynda Balkan welaýatynda geçirilen Ýaşulularyň maslahatyny mysal almagam ýeterlik bolsun gerek.

Gojaman dagyň gujagynda baky ornaşan şäher. Hazaryň uzak suw ýoluny söküp gelýän ulgam-ulgam gomlary yzly-yzyna, gezekli-gezegine tolkun atyp, kenara batly urulýardy. Bu boluşdan şatlygyň, galkynyşyň alamaty duýulýardy. Daň atyp gelýärdi. Asmandan inýäm tenekar şöhleler jahana, şähere täze durmuş eçilýärdi. Guşlar jürküldeşip, bagdan-baga göçýärdiler. Daragtlaryň şahalary biri-birine gol uzadyp, mähirli salamlaşýan ýalydy. Bu şemalyň täsiridi. Älem çyragy şöhleli penjesini ýere uranda, çynarlar Ýaradana ýalbarýan ýaly, asmana yaşyl teňňelerini öwrüp rahatlanýardy.

Ine, şäher hem oýanyp, herekete girdi. Ýeňil maşynlaryň kerweni Awaza tarap süýşüp ugrady. Olaryň ön hatarynda hormatly Prezidentimiz Saparmyrat Türkmenbaşy. Ol ýoluň iki ýakasyndaky yaşyl Tugly, gülli gollaryny galgadyan körpelere, ýaşlara, ýaşululara, gelin-gyzlara gol salgap, salamlaşyp barýardy. Märeke tolkunly gülälekli meýdany ýadyňa salýardy. Şatlyk kerweni Hazaryň kese kenaryny ýakalap oturan Awaza

baryp ýetdi. Saparmyrat Türkmenbaşyny gojalar duz-çörek bilen garşyladylar. Zehinli çagalar Serdarymyza bagyşlanyp düzülen goşgulary dürli dillerde aýdym edip aýtdylar. Türkmenbaşy päk ýürek, güler ýüz bilen balalaryň aýdymalaryny ünsli diňledi. Serdarymyz ýüregini açyp güldi. Gülki – begençdi. Käbirleriniň başyny ata hökmünde sahatly eli bilen sypady. Juwan göwünli ýaşulularyň ýüreklerinde, ýüz-gözlerinde şatlyk uçguny öwşün atýardy. Degre-daşda şatlyk-begenç hökmüni ýöredýärdi. Göwnüňi göterýän, gulaga ýakymly aýdym-saz batly ýaňlanýardy. Atababalarymyzyň «Ber, bereketiň artar» diýen nesihatyna uýýan welaýatymyzyň babadaýhan nesilleri, Musa pygamberiň merdana çopanlary ene topragymyzyň üstünde ösdürip ýetişdiren naznygmatalaryny, et-süýt önümlerini boldan eçilip, Ýaşulularyň maslahatynyň myhmanlaryna ak göwünleri bilen iberipdirler. Myhmanlara hyzmat etmäge bellenen kişiler olary güler ýüz bilen kabul etdiler. Bereketli saçagyň başynda oturan ilimiziň goja neslinin wekilleri, daşary ýurtlardan gelen dogan-garyndaşdyr arkadaşlarymyz çay başynyň gyzykly gürrüňleri bilen gümra bolup, hal-ahwal soraşýarlar, özleriniň begençlerini paýlaşýarlar.

Bagtyň çuwende şeýle çüwsün! Gökdäki dilegiň ýerde gowuşsa, bu dünýede armanyň galarmy?! Ýok, galmaz! Ýaradanyň emri bilen, bu bagtly türkmen iline mertebesi belent Prezidentimiz Saparmyrat Türkmenbaşy berdi ak sakgally gojalar Serdara jan saglyk, uzak ýaş arzuw edýärdiler.

Ýaşulular bilen duşuşygy Saparmyrat Türkmenbaşynyň özi açdy. Serdarymyz döwleti dolandyrmak, sosial-ykdysady taýdan ösüşimizi mundan beýläk-de has ilerledip, dünýäniň baý döwletleriniň hataryna girmek barasynda giňden söhbet etdi. Halk bähbitli, döwlet ähmiýetli işleri amala aşyrmakda gojalaryň uly goşant goşýandygyny, olaryň uly güýçdügini nygtap-nygtap belledi.

Garaşsyzlyk dünýägaraýşymyzy, aň-düşünjämizi düýpgöter üýtgetdi. «Yslam dini zähmetkeşleri zäherleýjidir», «Din tirýekdir» diýip, wagyz eden sowet döwrünün ýetmiş ýyllyk ideologiýasyny çepbesine çöwürdi. Ençe ýyl gursakda baslygyp ýatan urp-adatlarymyzy, döp-dessurlarymyzy, keramatly öwlüýälere zyýarat etmegimizi, öten-geçenlerimizi hatyralap, sadaka bermegi il-günümüziziň eline gaýtaryp berdi. Garaşsyzlygyň beren bagtyny sanasaň, sogaby bar. Garaşsyzlygyň gadyrynyň belli bahasy ýok. Halkymyz gadyra durky bilen

düşünýär.

Ilki bilen Ýaradana, soňra Türkmenbaşa minnetdarlyk bildirýär. Serdarymyzyň ýüregindäki dilinde. Gursaksa syr saklamaýar. Ol Hakyň ýoluna düşdi. Halkymyz-da bütin durky bilen ynanyp, Onuň yzyna düşdi. Agzybir halkymyzyň ak ýoldan sowulmajagy ikuçsyzdyr. Sowlan ýek-ýarym adamlar hem häzir tazygyp ýörler. Günäni bagyşlamak – döwletliligiň nyşany. Şu babatda hormatly Prezidentimiz Saparmyrat Türkmenbaşy günäsi ýeňil aýallaryň, garrydyr ýaşlaryň alty mün töweregini demir gözenekli jaýdan boşatmak barasynda gojalara geňeşdi. Geňeş birikdi. Neneň onsoň bendilikden boşanlar Serdarymyza ak ýürekden alkys aýtmasynlar!

Taryhdan belli bolşy ýaly, döwletiň öz içinden döreyän azgynçylyk, närazyçylyk, agzalalyk şol döwleti agdarýar. Bahyllyk, göripçilik agzalalyga eltýär. Şeýle adamlar bar bolsa, olary ýola getirmek gadymy däbimize görä Ýaşulularyň borjudyr. Bu babatda-da geňeş edildi. Geňeş ýene-de birikdi!

«Kyýamat günü – goňşudan» diýen nakyldan ugur alýan, oňa ýüregi bilen ynanýan Türkmenbaşymyz goňşy ýurtlar bilen dogan ýaly bolup gatnaşyk etmek barasynda geňeş etdi. Ýene-de geňeş birikdi!

«Arkalaşan – dag aşar» diýipdir pederlerimiz. Orsýet bilen-de arkalaşykly ýaşamagy, işlemegi, iki tarapyň-da bähbitli alyş-çalyş etmek barasyndaky höwesiniň bardygyny ýaşululara aňlatdy. Geňeş ýene-de birikdi!

Umuman, her ýylda geçirilýän Ýaşulularyň maslahaty giň gerim aldy. Dünýä möçberinde nusga alarlyk ugruň, ýol-ýodaň kerweno ýola düşdi.

Ýoluň şowly bolsun, Garaşsyz Türkmen döwletim!

Tatar ÜÝŞMEKOW. Publisistika